



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 98/2011-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 22. júna 2011 prerokoval návrh skupiny 35 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpenej advokátom JUDr. R. M., Advokátska kancelária, B., na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 11 ods. 7 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 133/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v časti „do dovŕšenia 30 roku veku“ s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 40 a čl. 42 ods. 1, 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a takto

r o z h o d o l :

1. Návrh skupiny 35 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. Návrhu na pozastavenie účinnosti § 11 ods. 7 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 133/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v časti „do dovŕšenia 30 roku veku“ nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 3. júna 2011 doručený návrh skupiny 35 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „skupina poslancov“ alebo „navrhovatelia“) na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorým sa navrhovatelia domáhali toho, aby ústavný súd po prijatí tohto návrhu na ďalšie konanie a po jeho prerokovaní nálezom vyslovil, že § 11 ods. 7 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 133/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“) v časti „do dovŕšenia 30 roku veku“ nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 3 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 40 a čl. 42 ods. 1, 2 a 4 ústavy a s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa napadnutého § 11 ods. 7 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. štát je platiteľom poisťného *«za nezaopatrené dieťa; za nezaopatrené dieťa sa na účely tohto zákona považuje aj fyzická osoba do dovŕšenia 30 roku veku, ktorá študuje na vysokej škole najdlhšie do získania vysokoškolského vzdelania druhého stupňa, okrem externej formy štúdia,*

poistencom štátu je aj v období prázdnin až do vykonania štátnych záverečných skúšok alebo do zápisu na vysokoškolské štúdium tretieho stupňa v dennej forme štúdia, ak zápis na vysokoškolské štúdium tretieho stupňa bol vykonaný do konca kalendárneho roka, v ktorom bolo získané vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v dennej forme štúdia. ...

Podľa doterajšej právnej úpravy, účinnej do 31. 12. 2010, sa každý študent dennej formy vysokoškolského štúdia považoval za nezaopatrené dieťa. Do 31. 12. 2010 boli teda v zmysle vyššie uvedeného všetci študenti dennej formy vysokoškolského štúdia prvého a druhého stupňa poistení v rámci zdravotného poistenia, pričom poistné na zdravotné poistenie platil štát, teda štát platil poistné na zdravotné poistenie všetkým študentom dennej formy vysokoškolského štúdia bez ohľadu na vek alebo iné postavenie. Slovenská republika tým ústavne konformným spôsobom realizovala právo občanov na bezplatné vzdelanie na vysokých školách v spojení s právom na prípravu na slobodne zvolené povolanie a právom na bezplatnú zdravotnú starostlivosť ako aj spôsobom, ktorý dovedy nevyvolával pochybnosti o diskriminácii určitej skupiny občanov z hľadiska veku alebo ich iného postavenia pri realizácii ich základných práv.

Pokiaľ ide o zavedenú podmienku, za splnenia ktorej platí poistné na zdravotné poistenie štát, a to podmienku nedovršeného veku, je potrebné uviesť, že pri študentoch dennej formy vysokoškolského štúdia zákonodarca zákonom č. 499/2010 Z. z. s účinnosťou od 1. 1. 2011 do 30. 4. 2011 prvý krát zaviedol podmienku na platenie poistného štátom z hľadiska nedovršeného veku. V znení účinnom v tomto období išlo o podmienku nedovršeného veku 26 rokov. ...

Zákonodarca pri zmene predmetného ustanovenia v odôvodnení k pozmeňovaciemu návrhu zo spoločnej správy k zákonu č. 133/2011 Z. z. len udáva, že podmienka nedovršeného veku sa u študentov dennej formy vysokoškolského štúdia zmierňuje z 26 na 30 rokov z dôvodu: „v nadväznosti na nesúhlas študentov s obmedzením veku na 26 rokov veku, sa definícia upravuje, vek sa dvíha na 30 rokov veku, neupravuje sa štúdium na prvej škole, ani štandardná dĺžka štúdia.“».

Navrhovatelia sú toho názoru, že

- napadnutá právna úprava je diskriminačná, pretože znevýhodňuje skupiny osôb v porovnateľnej situácii,

- zákonodarca zvolil na dosiahnutie cieľa prostriedky, ktoré odporujú základným ústavným princípom Slovenskej republiky, najmä princípu proporcionality a zvolené prostriedky nie sú vhodné ani nevyhnutné na dosiahnutie stanoveného cieľa,

- ústavné garancie základných práv na vzdelanie, na prípravu na slobodne zvolené povolanie, ako aj na bezplatnú zdravotnú starostlivosť sa uplatňujú reštriktívne.

V nadväznosti na uvedené navrhovatelia navrhujú, aby ústavný súd vydal tento nález:

«Ustanovenie § 11 ods. 7 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 133/2011 Z. z. v časti „do dovŕšenia 30 roku veku“ nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 3 a 4, čl. 35 ods. 1, čl. 40, čl. 42 ods. 1, 2 a 4 Ústavy SR, s čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a s čl. 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.».

Skupina poslancov súčasne navrhuje, aby ústavný súd podľa čl. 125 ods. 2 ústavy v spojení s § 38 ods. 2 zákona o ústavnom súde pozastavil účinnosť ustanovenia § 11 ods. 7 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. v časti „do dovŕšenia 30 roku veku“, a aby „v súlade s ust. § 26 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, aby Ústavný súd Slovenskej republiky prerokoval návrh na vyslovenie nesúlady, ako aj návrh na pozastavenie účinnosti prednostne a neriadil sa poradím, v akom mu bol návrh predložený, vzhľadom na to, že vec ktorej sa predmetný návrh týka je mimoriadne naliehavá s ohľadom na vážnosť a intenzitu neoprávnených zásahov do základných práv a slobôd.“.

II.

1. Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou...

Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až e) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily..., môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd návrh predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a dospel k záveru, že návrh skupiny poslancov obsahuje všetky náležitosti uvedené v § 20 a § 37 zákona o ústavnom súde a spĺňa procesné podmienky, za ktorých ústavný súd môže vec prerokovať a o nej rozhodnúť.

Na základe uvedeného ústavný súd v zmysle § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia pod bodom 1.

2. Podľa čl. 125 ods. 2 ústavy a v nadväznosti na to podľa § 38 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prijme návrh na ďalšie konanie, môže pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok.

Ústavný súd konštatuje, že návrh na pozastavenie účinnosti § 11 ods. 7 písm. a) zákona č. 580/2004 Z. z. v časti „do dovŕšenia 30 rokov veku“ neobsahuje takú konkretizáciu ohrozenia základných práv a slobôd, vzniku značnej hospodárskej škody

alebo iného vážneho nenapraviteľného následku, ktorá by zakladala dôvod na pozastavenie účinnosti napadnutého ustanovenia. Na základe tohto záveru ústavný súd nevyhovel návrhu navrhovateľov na pozastavenie účinnosti napadnutého ustanovenia zákona č. 580/2004 Z. z., a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia pod bodom 2.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2011